

Warszawa, dnia 10-07-2020 r.

MINISTER KLIMATU

DGO-III.050.80.2020.AAG

1262350.3828284.3003105

Pan
Zdzisław Pupa
Senator RP
Przewodniczący Komisji Środowiska

Szanowny Panie Senatorze, Panie Przewodniczący,

w związku z prośbą przesłaną z sekretariatu Komisji Środowiska w dniu 2 lipca 2020 r. o przygotowanie informacji dotyczących:

- 1) planowanych rozwiązań legislacyjnych dotyczących odpadów komunalnych (możliwości obniżenia opłat);
 - 2) wprowadzenia odpowiedzialności producenta i wytwórcy odpadów za ich zagospodarowanie;
 - 3) możliwości wprowadzenia systemów kaucyjnych w Polsce,
- poniżej przedstawiam stosowne wyjaśnienia.

1. Planowane rozwiązania legislacyjne dotyczące odpadów komunalnych (możliwości obniżenia opłat).

Obserwując wzrost opłat za odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych w poprzednich latach, Minister Klimatu w 2019 roku zaproponował rozwiązania¹, mające na celu ustabilizowanie cen za przetwarzanie odpadów komunalnych oraz ww. opłat tj.:

¹ Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1579, z późn. zm.).

- a) zniesienie konieczności przekazywania odpadów komunalnych do instalacji w ramach regionu, co powinno podnieść konkurencyjność i wyeliminować praktyki monopolistyczne, w tym ograniczenie ryzyka dokonywania zmowy cenowej,
- b) możliwość stosowania przez gminy łącznie różnych kryteriów różnicujących stawki opłat,
- c) zmniejszanie opłaty za gospodarowanie odpadami dla mieszkańców przez rozliczanie środków finansowych pochodzących ze sprzedaży surowców wtórnych zebranych selektywnie na terenie gminy (mechanizm ten ma charakter fakultatywny i powinien skutecznie zachęcać mieszkańców do segregowania odpadów przez wskazanie wymiernych korzyści),
- d) zwalnianie w części z opłat za odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych właścicieli nieruchomości posiadających przydomowe kompostowniki i zagospodarowujących w nich bioodpady.
- e) zwiększenie zachęty do selektywnego zbierania odpadów komunalnych w szczególności przez urealnienie różnicy między stawką opłaty za odbieranie odpadów zebranych selektywnie i stawką opłaty w przypadku kiedy obowiązek selektywnego zbierania odpadów nie jest realizowany (osoby segregujące płacą mniej).

W związku z tym, że przepisy rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie szczegółowego sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów oraz rozwiązania wprowadzone w ustawie z 2019 roku nie zostały jeszcze w pełni wdrożone przez wszystkie gminy (termin wdrożenia został wydłużony ze względu na panującą sytuację epidemiczną²), na pełne, pozytywne efekty wprowadzonych zmian trzeba jeszcze poczekać.

Należy przy tym przypomnieć, że gminy posiadają już obecnie możliwości podejmowania działań w kierunku zmniejszenia kosztów funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami tj.:

- a) korzystanie ze środków funduszy europejskich przeznaczonych na gospodarkę odpadami,
- b) możliwość podjęcia bezpośredniej współpracy z organizacjami odzysku,
- c) łączenie się w związki międzygminne,
- d) możliwość stosowania trybu „in-house”.

Dodatkowo informuję, że wiele gmin dobrze radzi sobie z odpowiednią organizacją systemu gospodarowania odpadami komunalnymi. Natomiast w części gmin większą uwagę należy poświęcić zwiększeniu efektywności systemu gospodarki odpadami. Tam gdzie opłaty za odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych wzrastają spowodowane może to być

² Art. 40 ustawy z dnia 14 maja 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenieniem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz. U. poz. 875).

pierwotnym niedoszacowaniem ilości wytwarzanych przez mieszkańców odpadów. Obecnie gminy prowadzą prace nad zbilansowaniem budżetów opierając się na coraz lepszych danych dotyczących odbieranych odpadów komunalnych oraz dostosowują akty prawa miejscowego do zmienionych przepisów.

Ponadto w Ministerstwie Klimatu wciąż trwają analizy rozwiązań, które mogłyby wpłynąć na dalsze stabilizowanie się opłat za odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych m.in. w ramach prac mających na celu wdrożenie tzw. „pakietu odpadowego”, zawierającego nowe rozwiązania dotyczące rozszerzonej odpowiedzialności producentów.

2. Wprowadzenie odpowiedzialności producenta i wytwórcy odpadów za ich zagospodarowanie.

Obowiązki wytwórcy odpadów zostały już określone w ustawie z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2020 r. poz. 797). Zgodnie z art. 22 ww. ustawy koszty gospodarowania odpadami są ponoszone przez pierwotnego wytwórcę odpadów lub przez obecnego lub poprzedniego posiadacza odpadów. W przypadku określonych produktów odrębne koszty gospodarowania odpadami ponosi producent produktu lub podmiot wprowadzający produkt na terytorium kraju, wskazany w tych przepisach, w ramach tzw. rozszerzonej odpowiedzialności producenta (ROP).

Obecnie w Polsce funkcjonują systemy ROP dla:

- opakowań,
- baterii i akumulatorów,
- sprzętu elektrycznego i elektronicznego,
- pojazdów,
- olejów i opon.

Niemniej jednak, zgodnie ze znowelizowaną dyrektywą 2008/98/WE w sprawie odpadów, istniejące systemy ROP powinny zostać dostosowane do wymagań określonych w nowo dodanym art. 8a tej dyrektywy. Wymaganie te zobowiązują do wprowadzenia mechanizmów zobowiązujących producentów produktów do finansowania zbierania, transportu i przetwarzania odpadów powstałych z ich produktów na poziomie wymaganym co najmniej do osiągnięcia unijnych celów recyklingu. W związku z powyższym planowany jest wzrost poziomu finansowania gospodarowania odpadami na poszczególnych etapach przez producentów produktów objętych systemem ROP.

Zgodnie z art. 8a ust. 7 ww. dyrektywy istniejące systemy ROP powinny zostać dostosowane do wymagań dyrektywy w terminie do 5 stycznia 2023 r. Natomiast Ministerstwo Klimatu pracuje nad tym, aby implementacja oczekiwanych zmian w systemach ROP została dokonana w najkrótszym możliwym terminie.

3. Możliwości wprowadzenie systemów kaucyjnych w Polsce.

Zgodnie z art. 9 dyrektywy 2019/904 w sprawie zmniejszenia wpływu niektórych produktów z tworzyw sztucznych na środowisko, państwa członkowskie muszą podjąć środki w celu zapewnienia odpowiednich poziomów selektywnego zbierania butelek PET po napojach o pojemności do 3l (77% w 2025 r. oraz 90% w 2029 r.). Ponadto dyrektywa wskazuje na możliwy kierunek, który pozwoliłby na osiągnięcie tych celów, czyli np. przez system kaucyjny.

Powyższy obowiązek zapewnienia poziomów zbierania zostanie wprowadzony do przepisów krajowych jako obowiązek nałożony na wprowadzających produkty w opakowaniach do obrotu w ramach systemu ROP. Mając na uwadze wysokość poziomu zbierania należy spodziewać się, że część producentów zdecyduje się na sugerowany dyrektywą system kaucyjny. Jednocześnie planuje się określenie ram prawnych dla funkcjonowania tego typu systemów w kraju. Przedsiębiorcy nadal będą mieli dowolność w kreowaniu systemu, ale będą musieli wziąć pod uwagę warunki wstępne, tj. powszechność systemu, minimalną wysokość kaucji czy też brak konieczności okazania paragonu w celu odzyskania kaucji.

Ponadto należy się spodziewać, że przy okazji systemów kaucyjnych dla butelek PET, uwzględnione zostaną w systemie także i inne rodzaje opakowań (np. puszki aluminiowe i butelki szklane).

Z poważaniem

Z up. Ministra
Jacek Ozdoba
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu
/ – podpisany cyfrowo/